

Legislatívny zámer zákona o justičnej spolupráci v trestných veciach

A. Cieľ

Cieľom predkladaného legislatívneho zámeru je iniciovať diskusiu odbornej verejnosti za účelom budúcej konsolidácie právnej úpravy justičnej spolupráce v trestných veciach, aby sa sprehládnilo využívanie nástrojov a inštitútov využívaných v právnom styku s cudzinou a odstránili nedostatky aplikačnej praxe. Návrh legislatívneho zámeru je dôsledkom záväzku vyplývajúceho z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky 2016 – 2020, ktorý spočíva v predložení komplexnej zákonnej úpravy upravujúcej medzinárodnú justičnú spoluprácu v trestných veciach a rovnako tak aj z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2018. Takáto komplexná zákonná úprava si vyžaduje širokú odbornú diskusiu, ktorú zabezpečí práve predloženie legislatívneho zámeru s povinnosťou reagovať na stanovený okruh problémov v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach.

Zhodnotenie súčasnej legislatívnej úpravy

Súčasný prístup založený na transpozícii samostatnými zákonmi je charakteristický ich **multiplikáciou**, čo zvyšuje nároky na znalosti jednotlivých právnych úprav aj ich následnú aplikáciu v praxi.

Slovenská republika v čase, keď vstúpila do EÚ, prijala koncept „vzájomného uznávania justičných rozhodnutí“ ako základný kameň justičnej spolupráce v trestných veciach deklarovaný Radou Európskej únie (Tampere, 1999). V roku 2005 prijalo Slovensko koncept transpozície aktov EÚ formou samostatných zákonov. Tento koncept sa prejavil ako opodstatnený, najmä s poukazom na odlišný právny základ (vzájomné uznávanie) a skutočnosť, že nástroje justičnej spolupráce v rámci EÚ sú založené na priamom styku justičných orgánov členských štátov EÚ. V súčasnosti, pri náraste počtu osobitných zákonov, **úprava justičnej spolupráce v trestných veciach stratila prehľadnosť**. Navyše, **transpozícia nástrojov EÚ sa neuskutočnila v jednotnej legislatívnej línii**. Preto je potrebné definovať pojmy a postupy, zohľadniť súčasný vývoj a trendy, judikatúru Súdneho dvora EÚ, Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a v neposlednom rade **reagovať aj na problémy aplikačnej praxe**. Rovnako je potrebné zohľadniť skutočnosť, že právne nástroje EÚ sa z hľadiska ich zapracovania, resp. začlenenia do právneho poriadku SR líšia časovým momentom ich účinnosti a tým i obdobím, ktoré je pre ich využitie v praxi možné relevantne vyhodnotiť.

Práce na konsolidácii a revízii právnej úpravy justičnej spolupráce odôvodňuje aj skutočnosť, že **na úrovni EÚ je táto oblasť relatívne stabilizovaná a v budúcnosti sa v nej neočakáva veľká legislatívna aktivita EÚ**. Osobitne je badateľný **prehlbujúci sa rozdiel v rozsahu, ale najmä v povahe justičnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ na jednej strane a spolupráce s tretími štátmi na strane druhej**. Uvedené je dôsledkom rozdielného právneho základu, ktorý v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ predstavuje „vzájomné uznávanie justičných rozhodnutí“, ako aj presun výkonu justičnej spolupráce priamo na justičné orgány („judicializácia“ justičnej spolupráce). Na rozdiel od justičnej spolupráce s členskými štátmi EÚ, spolupráca s tretími štátmi naďalej zostáva štandardnou „medzištátnou“ doménou medzinárodnej spolupráce charakterizovanou najmä stykom medzi ústrednými orgánmi dotknutých spolupracujúcich štátov, v slovenských

podmienkach Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o povahu a aplikačné skúsenosti s profilovými právnymi predpismi a nosnými inštitútmi justičnej spolupráce, tieto sú uvedené v časti C a D tohto dokumentu.

Východiská práce na budúcej právnej úprave

Budúca právna úprava prinesie konsolidáciu a revíziu v potrebnej miere, doplnenie alebo prepracovanie piatej časti Trestného poriadku, ktorá od svojej kodifikácie v roku 2002 podstúpila viaceré zmeny. Podkladom pre takúto revíziu by mala byť analýza implementácie práva EÚ, ako aj medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná tak, aby boli jej orgány schopné dodržať medzinárodné záväzky Slovenskej republiky. Nová úprava zohľadní aj vývoj judikatúry medzinárodných súdov a v neposlednom rade aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. Piata časť Trestného poriadku ako aplikačný základ pre spoluprácu s tretími štátmi vyžaduje v tomto smere vyhodnotenie z hľadiska uplatňovaných inštitútov justičnej spolupráce.

Diskusie o budúcej právnej úprave zohľadnia nové trendy v oblasti justičnej spolupráce a umožnia reagovať aj na možnosti, ktoré prináša digitalizácia. Menia sa spôsoby páchania trestnej činnosti, v dôsledku čoho narastá množstvo prípadov s cezhraničným charakterom. V súvislosti s tým je potrebné reagovať aj na možnosť získavať dôkazy o trestnej činnosti, ktoré majú pôvod vo svete moderných technológií. V nadväznosti na uvedené je nevyhnutné reagovať na potrebu zabezpečiť dostupnosť údajov, rýchly prístup k nim a ich využiteľnosť v trestnom konaní a otvoriť diskusiu napr. o možnostiach priameho cezhraničného styku s poskytovateľmi internetových a komunikačných služieb. Rovnako, digitalizácia v oblasti justície (elektronizácia vyšetrovacieho spisu či elektronický súdny spis) prináša nové možnosti zlepšenia a zrýchlenia komunikácie tak na vnútroštátnej, ako aj cezhraničnej úrovni.

Zmeny sa nebudú týkať len obsahu, ale aj formy. Nemali by viesť k sťaženiu čitateľnosti a zrozumiteľnosti právnych noriem pre orgány aplikácie práva, ani pre subjekty, ktorých práv sa právna úprava dotýka. Naopak, výsledkom by malo byť sprehľadnenie a zjednodušenie úprav vrátane zohľadnenia nových trendov v medzištátnej praxi a judikatúry ESLP a Súdneho dvora EÚ v predmetnej oblasti. Analyzované by mali byť všetky relevantné zákony z hľadiska komplexného posúdenia správnosti a úplnosti implementácie dotknutých právnych nástrojov vrátane platných a účinných medzinárodných zmlúv, vývoja aplikačnej praxe v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach, ale aj vo svetle rozhodovania medzinárodných súdov, najmä ESLP a Súdneho dvora EÚ, a to tak, aby nebolo ohrozené uplatnenie zásady koherentného a globálneho prístupu v procese budúcich prác. Komplexnosť budúcej právnej úpravy bude predstavovať pridanú hodnotu pre praktikov v ich každodennej náročnej profesijnej realite.

B. Legislatívny prístup a navrhovaná štruktúra

Z hľadiska systematiky a štruktúry budúcej komplexnej úpravy tejto oblasti je nevyhnutné vykonať najskôr dôslednú analýzu piatej časti Trestného poriadku so zameraním na úroveň a komplexnosť implementácie medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika aktuálne viazaná. Cieľom by malo byť aj zapracovanie potrebných a doposiaľ chýbajúcich inštitútov v oblasti justičnej spolupráce s tretími štátmi.

Jedným z dôvodov pre spracovanie komplexnej samostatnej právnej úpravy je aj zjednotenie oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach s členskými štátmi EÚ, ktorá je z hľadiska jej osobitnej povahy a systematiky oblasťou s osobitnou dôležitosťou z hľadiska frekvencie jej využitia zo strany justičných orgánov. Dôvodom pre samostatnú úpravu tejto časti sú i spoločné východiská z hľadiska aplikácie hlavných atribútov právneho priestoru EÚ, a to najmä zásady vzájomného uznávania justičných rozhodnutí a úzko previazaných prvkov ako vzájomná dôvera justičných orgánov členských štátov EÚ a ich priamy styk. Samostatná, jasne špecifikovaná právna úprava (okrem iného i terminologicky) napomôže praktikom a osobám so záujmom o uvedenú oblasť trestného konania odlišiť postupy aplikované v rámci princípu vzájomného uznávania justičných rozhodnutí od postupov aplikovaných cestou štandardnej medzinárodnej spolupráce v trestných veciach (t. j. právna pomoc vo vzťahu k tretím štátom).

Dôvody zmeny právnej úpravy nespočívajú len v zmene formy. Významnou ambíciou budúcej právnej úpravy je najmä revízia právnej úpravy upravujúcej justičnú spoluprácu v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ a konsolidácia, ktorá by mala zabezpečiť okrem iného aj konzistentnosť právnej úpravy a zabránenie neodôvodnených rozdielov, ktoré vznikali pri transpozícii európskych predpisov.

Predkladateľ zvažoval viacero alternatív, avšak riešenie spočívajúce v prijatí konsolidovanej úpravy formou samostatného zákona, ktorý zahrnie úpravu justičnej spolupráce s tretími štátmi a aj úpravu spolupráce medzi členskými štátmi EÚ, sa javí z hľadiska legislatívnej systematiky, legislatívnej techniky a praktickej užitočnosti ako najlepšie riešenie. Navyše, tento prístup si získal širšiu podporu i v rámci predbežných konzultácií so zástupcami súdnictva a vybranými praktikmi. Samotný záväzok spočívajúci v predložení samostatného zákona upravujúceho spomínané oblasti bude nielen závršením niekoľkoročných snáh o revíziu v tejto oblasti, ale najmä významným kvalitatívnym posunom s formálnymi atribútmi rekodifikácie.

Výhodou navrhovaného prístupu je obsiahnutie komplexnej úpravy celej justičnej spolupráce v trestných veciach v jednom legislatívnom nástroji, ktorý bude mať spoločnú úvodnú časť a osobitné časti. Tieto budú venované vzťahom v rámci členských štátov EÚ, úpravu vzťahov s Európskou prokuratúrou nevynímajúc, a štandardnej medzinárodnej spolupráci (s tretími štátmi). Osobitne sa upraví spolupráca s medzinárodnými súdmi a medzinárodnými organizáciami.

Právna úprava justičnej spolupráce v trestných veciach bude mať povahu *lex specialis* k ustanoveniam Trestného zákona („TZ“) a Trestného poriadku („TP“), ktoré sa budú aplikovať subsidiárne.

Štruktúra

Nový zákon by mal upravovať:

1. Úvodné všeobecné ustanovenia (vymedzenie základných pojmov a základné princípy / zásady)

Úvodná časť by mala definovať základné koncepty, zásady a pojmy, ktoré sú kľúčové z hľadiska justičnej spolupráce v trestných veciach, pričom svoj význam budú mať tieto ustanovenia pre budúci zákon a jeho jednotlivé časti. Východiskom bude prvá hlava piatej časti Trestného poriadku, ktorá bude predmetom vyhodnotenia z hľadiska potreby prípadných zmien a doplnení nielen z hľadiska špecifik práva EÚ, ale aj z hľadiska

aktualizácie ustálených konceptov univerzálneho charakteru. Osobitná pozornosť bude venovaná ustáleniu terminológie aplikovateľnej naprieč celým zákonom vrátane bodov 3 až 5 tejto časti.

2. Úprava justičnej spolupráce s tretími štátmi v trestných veciach a členskými štátmi EÚ nezúčastnenými na niektorých právnych aktoch EÚ (súčasná aktualizovaná V. časť TP)

Piata časť Trestného poriadku bola spracovaná a kodifikovaná pred viac ako pätnástimi rokmi a zásahy, ktoré boli vykonané v priebehu tohto obdobia, nereflektovali v plnom rozsahu potreby aplikačnej praxe. Jednotlivé ustanovenia by mali byť analyzované a upravené tak, aby poskytli jednoznačný súbor pravidiel pre spoluprácu s tretími štátmi reagujúc i na problémy a otázky načrtnuté v ďalšej časti legislatívneho zámeru. Súčasťou spracovania tejto časti bude v neposlednom rade aj revízia komplexnosti implementácie medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná (identifikácia existujúceho implementačného deficitu). Legislatívne práce by mali indikovať i podnety z hľadiska aktuálnych trendov v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach, na ktoré piata časť Trestného poriadku zatiaľ osobitne nereagovala. Táto časť by mala upravovať aj spoluprácu s členskými štátmi EÚ, ktoré nie sú viazané nástrojmi EÚ, vychádzajúc pri tom z ich osobitného postavenia upraveného Zmluvou o fungovaní EÚ a jej protokolov.

3. Úprava spolupráce Slovenskej republiky s členskými štátmi EÚ (spolu so zásadami a princípmi vlastnými pre túto oblasť vzťahov) - jednotlivé revidované osobitné transpozičné zákony

Nový súbor ustanovení by mal predstavovať výsledok konsolidácie katalógu jednotlivých transpozičných zákonov v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach, ktorej základným východiskom je zásada vzájomného uznávania a ktorých zoznam je v prílohe legislatívneho zámeru. Cieľom je dosiahnuť koherentné uplatnenie jednotlivých prierezných prvkov, ktoré budú reagovať i na zistenia o aplikačných a transpozičných deficitoch v zmysle nižšie uvedených podnetov na konsolidáciu a revíziu, ako aj na najnovší vývoj judikatúry v dotknutej oblasti (najmä európsky zatýkací rozkaz).

4. Spolupráca s Európskou prokuratúrou

Táto časť zohľadní výsledky implementačnej medzirezortnej pracovnej skupiny pre analýzu legislatívnych opatrení pre nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry. Rovnako zohľadní prebiehajúcu diskusiu na rokovaníach organizovaných Európskou komisiou z hľadiska voľby najvhodnejších postupov pri justičnej spolupráci Európskej prokuratúry s tretími štátmi a nezúčastnenými členskými štátmi EÚ. Táto právna úprava bude mať osobitný charakter vzhľadom na jedinečnú povahu Európskej prokuratúry.

5. Spolupráca s agentúrami EÚ: Eurojust (vrátane Európskej justičnej siete), OLAF, Europol

Vhodná právna úprava, ktorá by doplnila predpisy EÚ upravujúce postavenie a činnosť uvedených agentúr EÚ, by mohla poskytnúť usmernenie pre vnútroštátne orgány.

6. Spolupráca s medzinárodnými súdmi a medzinárodnými organizáciami

Táto časť by mala ucelene upraviť podmienky spolupráce s medzinárodnými súdmi a medzinárodnými organizáciami tak, aby s nimi bola umožnená efektívna spolupráca.

7. Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

Ustanovenia by mali reagovať na potreby legislatívne vyjasniť uplatňovanie novej právnej úpravy.

C. Justičná spolupráca v trestných veciach s tretími štátmi – tematické okruhy

Predkladaný legislatívny zámer nemá za cieľ zásadným spôsobom meniť existujúce postupy a princípy. Cieľom z obsahového hľadiska je reagovať na problémy alebo nové otázky a potreby, ktoré prináša aplikačná prax, nové medzinárodné záväzky a požiadavky judikatúry ESLP a Súdneho dvora EÚ. Výzvou je aj úprava konfliktnej či konkurujúcej úpravy medzinárodného a európskeho práva. Rovnako je potrebné vnímať východisko materiálu spočívajúce v tom, že uvedené problémy, resp. otázky nepredstavujú vyčerpávajúci zoznam, ale indikatívne uvedené príklady otázok, ktoré sa vyskytujú v praxi a ktoré budú predstavovať ťažisko predmetných legislatívnych prác.

I. Proporcionalita, hospodárnosť

Proporcionalita ako jedna zo zásad trestného konania je v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach problémom, ktorý sa týka zákonnej úpravy a aplikačnej praxe všetkých jej oblastí. Výrazný nepomer nákladov justičnej spolupráce v porovnaní so závažnosťou trestnej činnosti, ktorej sa týka, poskytuje minimálne priestor na diskusiu odborníkov o zmene súčasnej právnej úpravy (právna pomoc), prípadne jej precizovaní (extradícia, odovzdanie trestného konania). Dôraz by mal byť kladený na proporcionalitu a hospodárnosť konania, ktoré by najmä pri drobnej ekonomickej trestnej činnosti, resp. trestných činoch malej závažnosti, mali prevážiť nad striktným uplatňovaním zásady legality, čo nepochybne napomôže aj rýchlosti trestného konania vedeného v Slovenskej republike.

V súčasnosti je povinnosťou príslušných orgánov, ktoré vedú trestné konanie žiadať o vykonanie úkonov právnej pomoci (dôkazov) aj vtedy, ak ide o dôkaz, na ktorého vykonanie náklady vysoko prekračujú spáchanú škodu, dokonca aj v prípadoch kedy je z aplikačnej praxe známe, že právna pomoc pravdepodobne nebude dožiadaným štátom vykonaná, pretože nedosahuje limity „závažnejšieho“ trestného činu (uplatnenie pravidla „de minimis“). Náklady na zabezpečenie právnej pomoci (s neistým výsledkom) sú vo výške tisícov eur pričom škoda rádovo v desiatkach/stovkách eur.

Existujúca právna úprava extradície a odovzdávania trestného konania otázku hospodárnosti konania a možnosť limitovania aplikácie uvedených inštitútov upravuje. Nejednotnosť aplikačnej praxe však otvára potrebu prehodnotenia a prípadného precizovania zákonnej úpravy tejto oblasti.

II. Preklady

Zabezpečenie prekladov do jazyka dožiadaného štátu je v rámci justičnej spolupráce v trestných veciach významná nákladová položka, preto by bolo vhodné a v rámci skúmania a analyzovania právnej úpravy a aplikačnej praxe potrebné, zamerať sa aj na jasné pravidlá pri

stanovení povinnosti prekladu dokumentov z hľadiska dotknutých rezortov. Analýza, diskusia a návrhy riešení v oblasti vnútroštátneho zabezpečovania a financovania prekladov písomností zo strany polície, prokuratúry, súdov a ministerstva spravodlivosti tak, aby nedochádzalo k riziku ohrozenia plynulého priebehu spolupráce s inými štátmi, nepochybne prispeje k zjednoteniu praxe v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach.

V rámci diskusie o zabezpečovaní prekladov je žiaduce otvoriť otázku centrálnej prekladateľskej jednotky, prípadne iného riešenia zabezpečovania prekladov. V rámci justičnej spolupráce v trestných veciach príslušné orgány musia v praxi prekonávať okrem iného aj problém neexistujúcich oficiálnych jednotne používaných prekladov základných zákonov. V rámci extradíčného konania je tiež potrebné jasne stanoviť povinnosti vo vzťahu k prekladom súvisiacich dokumentov. Dopady aktuálnej situácie v prípade, ak príslušné justičné orgány neposkytnú preklady dokumentov, ktoré sú nevyhnutné pre úspešné vybavenie žiadostí o vydanie, spôsobuje, že medzinárodný zatýkací rozkaz (ďalej len „MZR“) aj „red notice“ sú stále v platnosti, avšak po informácii Interpolu o výskyte hľadanej osoby v konkrétnej krajine, Slovenská republika nie je v stave konštruktívne komunikovať s príslušnými justičnými orgánmi.

III. Záruky

Otázka poskytovania záruk je osobitne citlivá a komplexná. Bude potrebné ju posúdiť a upraviť:

- z hľadiska poskytujúceho subjektu (t. j. kto má byť oprávnený na poskytovanie záruk: minister/ministerstvo, alebo aj iné subjekty napr. GP SR z hľadiska trestného konania)
- z hľadiska rozsahu a charakteru poskytovania záruk (osobitne v prípadoch reciprocity)
- z hľadiska dodržiavania medzinárodných záväzkov, osobitne v prípadoch požiadavky na poskytovanie záruk v prípadoch odsúdení bez prítomnosti osoby („*in absentia*“).

Oblasť úpravy záruk vyžaduje revíziu a dôsledné vyhodnotenie, precizovanie a prípadné prepracovanie najmä v oblasti poskytovania právnej pomoci na báze reciprocity. V rámci extradície sú záruky upravené v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Ustanovenie § 495 ods. 4 TP predstavuje implementáciu Druhého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o vydávaní, ktorý zaručuje právo na opätovné prejednanie vecí v prípadoch odsúdení *in absentia*. Na základe skúseností z aplikačnej praxe bude však potrebné opätovne preskúmať jeho znenie tak, aby mohlo byť širšie využívané v praxi a zároveň bola zabezpečená jednotnosť prístupu pri ich poskytovaní, a to aj prostredníctvom zjednotenia prístupu k druhovo obdobným prípadom.

V rámci úpravy európskeho zatýkacieho rozkazu (ďalej len „EZR“) ide o samostatnú oblasť, nepatriacu priamo do kategórie medzinárodných záruk. Problematika poskytovania záruk medzi členskými štátmi (resp. príslušnými justičnými orgánmi) EÚ vo vzťahu k aplikácii EZR je síce podobného charakteru, ale formálne je odlišná. Potrebné bude revidovať aj znenie právnej úpravy transpozičného zákona o EZR, okrem iného aj v časti úpravy záruk.

Precizovanie zákonnej úpravy súvisiacej s dodržaním záruk v prípadoch odsúdení *in absentia* si vyžaduje predovšetkým otázka dodržania záruk opätovného prejednania vecí v prípade „vyčerpania“ zákonnej lehoty väzby (podobne ako pri mimoriadnych opravných prostriedkoch).

IV. Extradícia

Predmetom budúcich diskusií budú aj viaceré prvky konceptu a aspekty MZR vzhľadom na existujúcu medzinárodnú aplikačnú prax, možné vnútroštátne dopady na trestné konanie a zabezpečenie čo najlepšej efektivity celého konania.

Pravidlá Interpolu stanovujú, že pokiaľ je v SR vydaný MZR a vyhlásené pátranie za účelom zadržania („red notice“), na základe ktorého je osoba lokalizovaná, bez zbytočného odkladu má nasledovať extradičná žiadosť. SR patrí medzi štáty s najvyšším počtom vyhlásených pátraní za účelom zadržania, avšak bez následných krokov. Dôsledkom uvedeného by mohlo byť až pozastavenie realizovania medzinárodného pátrania na základe slovenských žiadostí. Precizovaním a/alebo zmenou súčasnej právnej úpravy je možné popísané situácie riešiť.

i. vzťah medzi neprípustnosťou a povolením vydania

Trend judicializácie tradičných inštitútov justičnej spolupráce v trestných veciach sa v dôsledku aplikácie práva EÚ a požiadaviek ESĽP – najmä vo vzťahu k uplatňovaniu čl. 3 a 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách („EDĽP“) začína prejavovať aj v požiadavkách kladených na spoluprácu s tretími štátmi. V dôsledku uvedeného je potrebné sa zamyslieť nad novou úpravou alebo aspoň precizovaním postavenia a úloh ministerstva, súdov a prokuratúry v procese extradície.

V zmysle súčasnej právnej úpravy bolo pôvodnou filozofiou delenie úloh medzi prokuratúru, resp. súdy, ktoré majú posudzovať zákonné podmienky prípustnosti (§§ 501 a 509 TP), a ministerstvo, ktoré samotné vydanie povoľuje (§ 510 TP). Povoľiť vydanie ministerstvom je možné iba v prípade vyslovenia prípustnosti vydania súdom. Potreba vyžiadania záruk bola pôvodne zamýšľaná až pri posudzovaní povolenia vydania (§ 510 TP).

Súčasná prax, vyplývajúca z viacerých rozhodnutí ESĽP, je však taká, že súdy, a v dôsledku nevyhnutnosti zabezpečenia všetkých podkladov pre rozhodnutie súdu v rámci predbežného vyšetrovania aj prokuratúra, začali vyžadovať a posudzovať potrebu vydania záruk už v štádiu posudzovania prípustnosti vydania. Súdy sa odvolávajú na judikatúru k čl. 6 EDĽP. Uvedené sa realizuje buď prostredníctvom žiadosti súdu adresovanej ministerstvu so žiadosťou o vyžiadanie záruk ako podmienky posúdenia prípustnosti vydania, alebo prostredníctvom prokuratúry, ktorá vstupuje do priamej komunikácie s tretím štátom. V tejto súvislosti bude potrebné problematiku posudzovať aj vo svetle relevantnej judikatúry ESĽP a Ústavného súdu SR.

Prax priameho styku justičných orgánov je charakteristická pre justičnú spoluprácu medzi štátmi EÚ, nie však v medzinárodnej spolupráci. V nadväznosti na uvedené bude potrebné tieto vzťahy a mechanizmy nastaviť, prípadne spresniť aj z hľadiska nových trendov s prihliadnutím na zohľadnenie medzinárodných zvyklostí. Riešenie, ktoré bude výsledkom takéhoto procesu bude viesť k významnému obmedzeniu možnosti spochybniť rozhodnutia v druhovo obdobných veciach a k nastaveniu postupov, ktoré budú viesť k posudzovaniu dodržiavania základných práv neutrálne z hľadiska povahy prípadu. Osobitne bude potrebné sa vysporiadať s otázkou posudzovania a zachovania základných ľudských práv nielen v rámci spolupráce s členskými štátmi Rady Európy, ale i všeobecne vo vzťahu k tretím štátom mimo právneho rámca EÚ a Rady Európy. Vývoj judikatúry ESĽP, ako aj Súdneho dvora EÚ bude v tomto smere určujúci.

ii. zásada aut dedere aut judicare (vydať alebo stíhať)

Postup upravený Trestným poriadkom pri konaní o vydání osoby, pokiaľ ide o rozhodovanie ministra spravodlivosti upravený v § 510, môže vyústiť aj do nepovolenia vydania, pokiaľ prípad napĺňa jeden alebo viac dôvodov taxatívne vymenovaných v § 510 ods. 2. Po zamietnutí vydania ministerstvo spravodlivosti obligatórne postupuje podľa § 510 ods. 3, ktorý zakotvuje tradičnú zásadu v extradičnom konaní *aut dedere aut judicare* (*bud' vydať alebo súdiť*). Ustanovenie bolo pôvodne reakciou na situácie, ktoré sa vyznačovali zákazom vydávania vlastných občanov, avšak v súčasnosti je jeho potenciál využitia širší.

Prax naznačuje niekoľko aplikačných problémov, ktoré oslabujú samotný cieľ ustanovenia. Ide napr. o situáciu, keď štát, do ktorého minister spravodlivosti nepovolil vydanie a ktorý disponuje dôkazmi o trestnej činnosti obžalovaného, nemá záujem spolupracovať pri poskytnutí spisového a iného materiálu prokuratúre Slovenskej republiky. Rovnako je zmysel tohto ustanovenia oslabený v prípade, pokiaľ obžalovaný, ku ktorého vydaniu do iného štátu minister spravodlivosti zaujal odmietavé rozhodnutie, po prepustení z vydávacej väzby opustí územie Slovenskej republiky. Súčasná právna úprava sa javí nedostatočná a je potrebné podrobnejšie rozpracovanie zákonných ustanovení s jasným rozdelením povinností medzi MS SR a GP SR.

V. Revízia podmienok prelamujúcich prekážku zásady špeciality

Extradičné konania majú v rôznych právnych systémoch rôzny charakter. Pokiaľ pre *common law* krajiny je tradičným prístupom súdne konanie s preskúmvaním zákonnosti cudzieho práva, pre systémy kontinentálneho práva tento prístup nie je tradičným. Ustanovenie § 496 ods. 2 písm. b) TP stanovuje, že zásada špeciality sa voči vydanej osobe z tretieho štátu neuplatní, pokiaľ bola na územie Slovenskej republiky „dopravená z tretieho štátu zákonným spôsobom“. Hoci zámerom § 496 ods. 2 písm. b) TP nebolo umožniť preskúmvanie zákonnosti cudzieho práva slovenským súdom, pokus o dosiahnutie takejto aplikácie uvedeného ustanovenia už ministerstvo zaznamenalo. Je na posúdení súdu, či sa podmienka „dopravená zákonným spôsobom“ bude vykladať ako „dopravenie v súlade so slovenským právnym poriadkom“, alebo toto posúdenie rozšíri aj na súlad s právnym poriadkom tretieho (cudzieho) štátu. Z tohto dôvodu je potrebné, na základe skúseností zaznamenaných v rámci aplikačnej praxe, analyzovať vhodnosť a možné dôsledky platnej právnej úpravy.

VI. Odovzdanie trestnej veci

Vzhľadom na aplikačnú prax sa javí ako potrebné prehodnotiť dostatočnosť zákonných podmienok pre odovzdanie trestnej veci do cudziny (§ 529 TP), osobitne nad potrebou jej sprísnenia, resp. detailnejšieho rozpracovania. Štandardy medzinárodného práva uprednostňujú z hľadiska postupu gradáciu opatrení, pričom odovzdanie trestnej veci by malo byť opatrenie, ktoré bude jedným z posledných (pred tým napr. snaha o vydanie osoby). Vzhľadom na dopady rozhodnutia v zmysle spomenutých ustanovení by mali byť podmienky, ale aj postup z hľadiska jeho detailnosti analyzovaný.

Prax priniesla aj úvahy o užitočnosti zmeny legislatívnej úpravy podmienok odovzdania trestnej veci formou ich primeraného rozšírenia, a to v súlade s Dohovorom Rady Európy o odovzdávaní trestného konania. Opodstatnenosť je na mieste s ohľadom na obmedzenia, ktoré prináša počet štátov, ktoré sú viazané uvedeným dohovorom a z toho vyplývajúce následné uplatnenie zásady vzájomnosti pri spolupráci založenej týmto inštitútom. Medzi dôvody potreby prehodnotiť rozsah potenciálneho využitia patrí napr. aj vzťah k ustanoveniu § 530a a logická snaha o koncentrovanie paralelných konaní do jedného štátu pri viacerých spolupáchateľoch, ktorí nemusia mať bydlisko v danom štáte a ani sa tam nemusia zdržovať.

VII. Revízia niektorých prerogatív ministra

V rámci prípravy návrhu zákona o justičnej spolupráci v trestných veciach bude potrebné vykonať dôslednú a komplexnú revíziu prerogatív ministra spravodlivosti. Malo by sa najmä posúdiť, v ktorých prípadoch pri styku s cudzinou je nevyhnutné, aby rozhodoval výlučne minister spravodlivosti a kedy je dostatočné rozhodnutie ministerstva. Ako príklad budúceho posúdenia možno uviesť súčasnú požiadavku rozhodnutia ministrom spravodlivosti pri povoľovaní prevozov cez územie Slovenskej republiky. Táto otázka naberá na význame v rámci spoločného priestoru bezpečnosti, slobody a spravodlivosti (teda povoľovanie prevozu medzi členskými štátmi EÚ), kde je pri častých žiadostiach o prevoz súhlas ministra spravodlivosti degradovaný na úroveň formality, ktorú je navyše často potrebné zabezpečiť vo veľmi krátkej lehote. V tejto súvislosti považujeme tiež za dôležité upraviť situáciu žiadostí o prevoz územím iného štátu.

VIII. Právna pomoc

V rámci príprav návrhu zákona o justičnej spolupráci v trestných veciach bude potrebné analyzovať dostatočnosť a komplexnosť existujúcej právnej úpravy piatej hlavy V. časti TP, vo vzťahu ku globalizačným trendom vrátane digitalizácie, ako aj prehodnotenia postupov doručovania žiadostí za účelom zrýchlenia a zefektívnenia vykonania právnej pomoci. Je nevyhnutné doplniť úpravu všeobecnej časti o ďalšie osobitné formy právnej pomoci, úpravu vytvorenia a pôsobenia spoločných vyšetrovacích tímov a dôsledne analyzovať existujúce osobitné formy právnej pomoci ako napríklad cezhraničné sledovanie.

Vzhľadom na účinnosť novej formy cezhraničnej spolupráce v rámci zabezpečovania dôkazov medzi členskými štátmi EÚ európskeho vyšetrovacieho príkazu (ďalej len „EVP“) bude potrebné upriamiť pozornosť na dôsledné vyhodnotenie aplikačnej praxe v kontexte prebiehajúcich štúdií a projektov z hľadiska rozsahu pôsobnosti EVP, interakcie štandardného poskytovania právnej pomoci a vykonávania úkonov na báze EVP.

Právna úprava týkajúca sa elektronizácie právneho prostredia v oblasti doručovania alebo zabezpečovania a následnej využiteľnosti elektronických dôkazov v trestnom konaní je otvorenou úlohou, priebežne diskutovanou na rôznych vnútroštátnych i medzinárodných úrovniach. V prípade úprav teda pôjde primárne o reagovanie na nové trendy páchania trestnej činnosti a zefektívnenie poskytovania právnej pomoci. Osobitne bude potrebné prihliadať na zvyšujúce sa požiadavky na ochranu základných práv a slobôd vrátane ochrany osobných údajov a oprávnených práv a záujmov tretích osôb.

IX. Podmienky spolupráce s medzinárodnými súdmi a medzinárodnými organizáciami

Podmienky spolupráce s medzinárodnými súdmi a medzinárodnými organizáciami by mali byť podrobnejšie upravené tak, aby s nimi bola umožnená efektívna spolupráca. Osobitne bude potrebné vyhodnotiť možnosť odvolania výhrady SR v súvislosti s prevzatím osôb odsúdených Medzinárodným trestným súdom a uplatňovaním princípu premeny trestu. K zmene právnej úpravy pristúpila aj Česká republika tak, aby umožnila pomoc a spoluprácu s Medzinárodným trestným súdom pri medzinárodnom výkone spravodlivosti. Otázka nadobúda na aktuálnosti aj v našom regióne s približením sa konfliktov napr. na Ukrajine či v Gruzínsku.

Osobitne bude potrebné posúdiť aj možnosti vykonávania efektívnej spolupráce s medzinárodnými organizáciami: bude potrebné prediskutovať možnosti zapojenia zástupcov justičných orgánov do ad hoc misií a ad hoc vyšetrovacích orgánov nejustičnej povahy (najmä v rámci OSN).

X. Zohľadnenie výsledkov aktualizácie existujúcich výhrad k medzinárodným dohovorom z oblasti justičnej spolupráce

Súčasne bude potrebné v legislatívnych prácach zohľadniť výsledky preskúmania opodstatnenosti a aktuálnosti existujúcich výhrad, ktoré SR uplatnila k medzinárodným dohovorom v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach.

D. Justičná spolupráca v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ : tematické okruhy konsolidácie a revízie

I. Koncept obvyklého pobytu v trestnom práve

Analyzovať by sa mali možnosti zjednotenia prístupu ku konceptu obvyklého pobytu, na ktorého existenciu sa v úvodných rokoch členstva SR v EÚ slovenská odborná verejnosť pozerala často s výhradou až odmietaním. Postupom času (a vo svetle judikatúry SDEÚ) je však zrejmé, že súčasný, i keď slovenskému prostrediu bližší, koncept trvalého pobytu nepredstavuje vhodný spôsob transpozície. Používanie konceptu obvyklého pobytu naprieč transponovanými nástrojmi EÚ v oblasti justičnej spolupráce a stabilizácia výkladu s cieľom eliminovať riziko negatívneho judikovania slovenskej transpozície z úrovne EÚ by mali byť základné východiská prác napriek tomu, že jednotná zákonná definícia obvyklého pobytu pre všetky dotknuté nástroje nebude možná. Ide totiž o komunitárny pojem, ktorého výklad podlieha vývoju aj vplyvom judikatúry Súdneho dvora EÚ.

II. Príslušné orgány a rozsah ich pôsobnosti

Dôležitým aspektom efektívnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ sú aj adekvátne určené a notifikované príslušné orgány, ktoré sú v podmienkach SR stanovené zákonne a následne notifikované tak, aby cudzie orgány mali bezprostrednú a aktualizovanú znalosť komu zaslať príslušnú žiadosť na vykonanie justičnej spolupráce. Rovnako s týmto aspektom súvisí i určenie, resp. rozsah pôsobnosti tzv. ústredného orgánu, ktorý je v istom zmysle výnimkou zo zásady priameho styku justičných orgánov ako výrazu vzájomnej dôvery, ktorá je predpokladom vzájomného uznávania rozhodnutí orgánov členských štátov EÚ.

Preto cieľom vyhodnotenia aktuálne platných transpozičných zákonov je i opodstatnenie určenia alebo naopak neurčenia tejto kategórie orgánov, ako i rozsah ich pôsobnosti. Ministerstvo má vo viacerých transponovaných právnych nástrojoch EÚ v oblasti justičnej spolupráce okrem iného aj podpornú pozíciu z hľadiska napomáhania v plynulom kontaktovaní príslušných justičných orgánov v SR a takisto aj poskytuje v prípade nevyhnutnosti prvotné informácie právnej povahy cudzím justičným orgánom.

Ministerstvo by malo plniť poradnú a koordinačnú funkciu aj po prenesení kompetencie priamo na sudy medzi členské štáty EÚ. Túto funkciu však reálne za súčasného stavu nie je schopné plniť. Absencia centralizovaného prístupu k aktuálnym informáciám o súdmi vedených konaniach v rámci justičnej spolupráce v trestných veciach vedie k situáciám, v ktorých dva

súdy konajú vo vzťahu k jednej osobe o identickom, ale často i odlišnom inštitúte v rámci vzájomného uznávania v priestore EÚ.

Konkrétne ide najčastejšie o kolízie konaní o EZR a konaní o odovzdaní na výkon trestu odňatia slobody do iného členského štátu (alebo iného EZR), o ktorom nemajú vzájomne vedomosť ani dotknuté súdy a rovnako ani ministerstvo spravodlivosti a k tomuto zisteniu príde až vo finálnom štádiu konaní. Následne je nevyhnutné sanovať situáciu, v ktorej dôjde k uprednostneniu jedného inštitútu alebo jedného členského štátu rušením už prijatých rozhodnutí, čo v konečnom dôsledku znižuje prestíž obrazu slovenskej justície a rovnako oslabuje zásadu vzájomnej dôvery medzi justičnými orgánmi EÚ. Boli dokumentované prípady, kedy v dôsledku vzájomnej neinformovanosti pri kolíznych inštitútoch musela byť osoba prepustená na slobodu.

Cieľom je teda v zákonnej úprave lepšie formulovať postavenie a právomoci ústredného orgánu pri nástrojoch vzájomného uznávania tak, aby nebol narušený princíp priameho styku justičných orgánov, avšak súčasne sa zabezpečilo efektívne plnenie najmä poradných a koordinačných úloh ministerstva. Uvedené predpokladá vytvorenie právneho základu na umožnenie technického riešenia, ktorý umožní obmedzený a odôvodnený prístup do systému správy súdneho manažmentu.

III. Informačná povinnosť a prístup k informáciám

Inštitucionálne nastavenie spolupráce s partnermi v iných členských štátoch EÚ nepredstavuje len formálne splnenie povinnosti štátu, ale najmä vytvorenie podmienok pre plynulý, efektívny a kvalifikovaný výkon justičnej spolupráce, avšak rovnako aj zabezpečenie jednotnosti z hľadiska stanovenej trestnoprávnej politiky SR v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce. Neoddeliteľnou súčasťou vzájomného uznávania v podmienkach trestnoprávnej spolupráce je priamy styk justičných orgánov členských štátov EÚ, ktorý sa aplikuje buď už v úvodnej fáze spolupráce alebo nastupuje neskôr, napr. počas dodatočných žiadostí na doplnenie podkladov. Uplatňovanie tejto kľúčovej zásady by však nemalo viesť k výpadkom informácií a údajov na strane ministerstva o základných skutočnostiach o prebiehajúcich, resp. ukončených konaniach, a to najmä kvôli povinnosti poskytovať štatistické údaje vo vzťahu k inštitúciám EÚ, avšak nemenej dôležitým dôvodom je nevyhnutnosť disponovať informáciami a údajmi o aplikácii právnych nástrojov EÚ z hľadiska ich vnútroštátneho vyhodnocovania, a to i z pohľadu vhodného nastavenia stratégií v prebiehajúcich rokovaniach na pracovnej a politickej úrovni v rámci EÚ.

Medzi zdrojové informácie s potenciálom poskytnúť podnety pre úvahy o platnej vnútroštátnej úprave a následného prijatia legislatívnych opatrení, predkladateľ zaraďuje aj správy Európskej komisie k uplatňovaniu a vykonávaniu niektorých právnych nástrojov EÚ. Výhodou uvedených dokumentov je ich porovnávací charakter z hľadiska konceptov uplatnených v rôznych členských štátoch EÚ a snaha o objektivitu záverov všeobecnej povahy. Na druhej strane je potrebné zohľadniť i to, že tieto analytické dokumenty odzrkadľujú obdobie, v ktorom vznikli, a rovnako bol pri nich uplatnený odlišný stupeň vzájomného odborného dialógu medzi hodnoteným štátom a hodnotiteľom.

Otvorená by mala byť aj otázka limitovaného prístupu ministerstva k niektorým databázam (napr. na báze *hit / no hit*), za účelom súčasného zefektívnenia súvisiacej asistenčnej úlohy ministerstva v systéme justičnej spolupráce v trestných veciach.

Cieľom novej právnej úpravy je teda vytvorenie právneho základu na umožnenie technického riešenia, konkrétne zber údajov a účely tvorby štátnej politiky v danej oblasti, ako aj negociácií v rámci EÚ a plnení povinností vyplývajúcich z právnych aktov EU a súčasne umožnenie obmedzeného a odôvodneného prístupu do súdneho manažmentu s cieľom zabezpečenia predchádzania konfliktu právomocí.

IV. Dôvody odmietnutia žiadosti o vykonanie justičných rozhodnutí

Otázky spôsobu, správnosti a dôslednosti transpozície, a to buď z hľadiska posúdenia správnej aplikácie nosnej zásady vzájomného uznávania alebo prípadných nejasností, ktoré spôsobujú problémy praktikom, budú predmetom analýz z hľadiska možností realizácie legislatívnych úprav. Do tejto kategórie ustanovení zaradíme aj transponovaný rozsah dôvodov odmietnutia žiadostí o vykonanie justičných rozhodnutí (napr. *zákon č. 183/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov*).

Súvisiacou je i otázka možnosti stanoviť fakultatívne dôvody odmietnutia v prípadoch, v ktorých by diskrečná právomoc na strane súdov napomohla preukázateľne naplniť sociálno-rehabilitačný rozmer odovzdania odsúdeného do domovskej krajiny (napr. v kontexte *zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov*).

Podobne sa táto otázka otvára aj vo vzťahu k nevydaniu osoby s povolením na pobyt na dobu neurčitú alebo občianstvom SR do iného členského štátu na výkon trestu odňatia slobody na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, dodržiujúc zásadu rozšírenej resocializácie a reintegrácie aj po výkone trestu. (v kontexte *čl. 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi a rozsudku SD EÚ C-579/15, Popławski*).

Tieto príklady súvisia s dôsledným uplatnením zásady vzájomného uznávania (limitujúc dôvody odmietnutia na rozsah upravený v príslušnom právnom nástroji EÚ) alebo s cieľom transponovaného legislatívneho/právneho nástroja EÚ, vyplynuli zohľadnením všeobecných usmernení Európskej komisie pri posudzovaní transpozičných aktivít členských štátov EÚ, prihliadnuc aj na potreby praxe a na základné zásady vnútroštátnych právnych poriadkov.

Plánované zmeny právnej úpravy budú reagovať i na prax a jej požiadavky, pokiaľ ide o niektoré ustanovenia, ktoré vyvolali odlišný výklad alebo ktorých pôvodný zmysel nepredstavuje ani požiadavku na správnu transpozíciu, ani na zvýšenie efektívneho postupu vykonávania príslušného právneho aktu EÚ.

Cieľom novej právnej úpravy je zhodnotenie správnosti aplikácie a odstránenie aplikačných problémov v praxi.

E. Oblasť ochrany osobných údajov

V rámci budúcich diskusií o právnej úprave justičnej spolupráce v trestných veciach sa bude potrebné venovať aj otázkam ochrany osobných údajov. Nová právna úprava by mala v súlade

so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016) a podľa § 13 ods. 2 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov obsahovať účel spracúvania osobných údajov, kategóriu dotknutých osôb a zoznam spracúvaných osobných údajov alebo rozsah spracúvaných osobných údajov zohľadňujúc osobitosti jednotlivých inštitútov, resp. nástrojov.

Prehľad nástrojov justičnej spolupráce v trestných veciach a súvisiacich predpisov

1. Eurojust

- **nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 2018/1727** o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV (Ú. v. EÚ 295, 21.11.2018)
- **zákon č. 383/2011 Z. z.** o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste

2. Európska justičná sieť v trestných veciach

- **rozhodnutie Rady 2008/976/SVV** zo 16. decembra 2008 o Európskej justičnej sieti (Ú. v. EÚ 348, 24.12.2008)
- **Inštrukcia 38/2017 Ministerstva spravodlivosti** Slovenskej republiky z 26. októbra 2017 č. 68/2017/83/K18, ktorou sa ustanovuje organizácia a pôsobnosť Súdnej siete pre trestné veci Slovenskej republiky

3. Predchádzanie kolíziám v rámci EÚ

- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV** z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ 328, 15.12.2009)
- **§ 530a Trestného poriadku**

4. Európsky zatýkací rozkaz

- **rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV** z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi v platnom znení (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 6)
- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/299/SVV** z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí Rady 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ 81, 27.3.2009)
- **zákon č. 154/2010 Z. z.** o európskom zatýkacom rozkaze

5. Uznávanie a výkon rozhodnutí ukladajúcich trest odňatia slobody alebo opatrení zahŕňajúcich pozbavenie osobnej slobody

- **rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV** z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii v platnom znení (Ú. v. EÚ 327, 5.12.2008)
- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/299/SVV** z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí Rady 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore

uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ 81, 27.3.2009)

- **zákon č. 549/2011 Z. z.** o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov
- **rámcové rozhodnutie Rady 2008/675/SVV** z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní (Ú. v. EÚ 220, 15.8.2008)

6. Uznávanie a výkon rozhodnutí ukladajúcich dohľad alebo alternatívne sankcie

- **rámcové rozhodnutie Rady 2008/947/SVV** z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky a probačné rozhodnutia na účely dohľadu nad probačnými opatreniami a alternatívnymi sankciami v platnom znení (Ú. v. EÚ 337, 16.12.2008)
- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/299/SVV** (viď bod č. 5.) novelizovalo aj právnu úpravu v tejto oblasti
- **zákon č. 533/2011 Z. z.** o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia nespojená s odňatím slobody alebo probačné opatrenie na účely dohľadu v Európskej únii

7. Európsky ochranný príkaz

- **smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/99/EU** z 13. decembra 2011 o Európskom ochrannom príkaze (Ú. v. EÚ 338, 21.12.2011)
- **zákon č. 398/2015 Z. z.** o európskom ochrannom príkaze v trestných veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

8. Uznávanie a výkon rozhodnutí o peňažnej sankcii

- **rámcové rozhodnutie Rady 2005/214/SVV** z 24. februára 2005 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na peňažné sankcie v platnom znení (Ú. v. EÚ 76, 22.3.2005)
- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/299/SVV** (viď bod č. 5.) novelizovalo aj právnu úpravu v tejto oblasti
- **zákon č. 183/2011 Z. z.** o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

9. Uznatie a výkon rozhodnutí ukladajúcich náhradné opatrenia za väzbu

- **rámcové rozhodnutie Rady 2009/829/SVV** z 23. októbra 2009 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozhodnutia o opatreniach dohľadu ako alternatíve väzby medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. EÚ 294, 11.11.2009)
- **zákon č. 161/2013 Z. z.** o odovzdávaní, uznávaní a výkone rozhodnutí o opatreniach dohľadu ako náhrade väzby v Európskej únii

10. Zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii

- **rámcové rozhodnutie Rady 2003/577/SVV** z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 196, 2.8.2003; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 6)

- **zákon č. 650/2005 Z. z.** o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- **nariadenie EP a Rady (EÚ) 2018/1805** zo 14. novembra 2018 o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a príkazov na konfiškáciu (uplatňuje sa od 19. decembra 2020) (Ú. v. EÚ 303, 28.11.2018)

11. Európsky vyšetrovací príkaz

- **smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ** z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ 130, 1.5.2014)
- **zákon č. 236/2017 Z. z.** o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

12. Konfiškácie

- **rámcové rozhodnutie Rady 2006/783/SVV** zo 6. októbra 2006 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na príkazy na konfiškáciu v platnom znení (Ú. v. EÚ 328, 24.11.2006)
- **rámcové rozhodnutie Rady 2005/212/SVV** o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti (Ú. v. EÚ 68, 15.3.2005)
- **smernica 2014/42/EÚ** o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v EÚ (Ú. v. EÚ 127, 29.4.2014)
- **zákon č. 316/2016 Z. z.** o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

13. Európska prokuratúra

- **nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939** z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (uplatňuje sa najsôr od decembra 2020) (Ú. v. EÚ 283, 31.10.2017,)
- **zákon č. 286 /2018 Z. z.** o výbere kandidátov na funkciu európskeho prokurátora a európskeho delegovaného prokurátora v Európskej prokuratúre
- **vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/1696** z 13. júla 2018 o pravidlách fungovania výberovej komisie podľa článku 14 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2017/1939, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry) (Ú. v. EÚ 282, 12.11.2018)
- **vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/598** z 9. apríla 2019 o prechodných pravidlách vymenovania európskych prokurátorov na ich prvé funkčné obdobie a počas tohto obdobia, ako sa stanovuje v článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2017/1939 (Ú. v. EÚ 103, 12.4.2019)

14. Najvýznamnejšie viacstranné medzinárodné nástroje v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach

- **Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ,**

vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o EÚ (Brusel; 29.5.2000, ozn. č. 572/2006 Z. z.)

- Protokol k Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii (Luxemburg, 16. októbra 2001, ozn. č. 572/2006 Z. z.)
- **Európsky dohovor o vydávaní** (Paríž 13. decembra 1957, ozn. č. 549/1992 Zb. v znení ozn. č. 312/2000 Z. z.)
 - Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní z 13. 12. 1957 (Štrasburg 15. októbra 1975, ozn. č. 10/1997 Z. z.)
 - Druhý Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní z 13. 12. 1957 (Štrasburg 17. marca 1978, ozn. č. 11/1997 Z. z.)
- **Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach** (Štrasburg 20. apríla 1959, ozn. č. 550/1992 Zb. v znení ozn. č. 313/2000 Z. z.)
 - Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. 4. 1959 (Štrasburg 17. marca 1978, ozn. č. 12/1997 Z. z.);
 - Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. 4. 1959 (Štrasburg, 8. novembra 2001, ozn. č. 165/2005 Z. z.); Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb (Štrasburg 21. marca 1983, ozn. č. 553/1992 Zb. v znení ozn. č. 113/1996 Z. z.)
- **Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu** (New York 15. novembra 2000, ozn. č. 621/2003 Z. z.);
- **Dohovor OSN proti korupcii** (New York 31. októbra 2003, ozn. č. 434/2006 Z. z.)
- **Dohovor o počítačovej kriminalite** (Budapešť 23.11.2001, ozn. č. 137/2008 Z. z.)
- **Dohovor OSN o potláčaní financovania terorizmu** (New York 9. 12.1999, ozn. č. 593/2002 Z. z.)
- **Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti** (Štrasburg 8. novembra 1991, ozn. č. 109/2002 Z. z. v znení ozn. č. 76/2004 Z. z. a 549/2006 Z. z.)
- **Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu** (Varšava 16. mája 2005, ozn. č. 91/2009 Z. z.)